

איך אדם שׁומע לִי ומפסיד

בידי? וכי אפשר להסביר, לנחם, להרגיע, איזו חילול השם? אחת דתו להחליט שלא דורך יותר ברחובות עיר ניו יורק!

אחרי כמה שנים, שוב היה במסלול ההתרמה האין סופית, והסתובב הפעם בלוס אנג'לס, ופתאום שומע קול קורא ברחוב, ורואה יהודי שרץ לקראתו. מיד הוא הצליח לזהות את הפנים שלו: אותו אבא שממנו התחמק כ"כ... נבהל עד עמקי נשמתו, יום הדין הגיע ואין לו תשובות...

ובהפתעה גדלה, במקום להתנפל עליו ולצעוק ולקלל, אותו אבא שכול התחיל לחבק אותו בהתרגשות רבה, ומה שאמר לו הוא מסר גדול וחיוק עצום באמונה: שנים אני מחפש אותך, איפה נעלמת? כמה אני רוצה להודות לך, כמה הכרת הטוב יש לי עבורך...

אמר לו האבא, תראה, נכון שהבן שלי נהרג בפוגרום בגיל 17, אם הוא נפטר בגיל הזה ברור שזה היה מלכתחילה קצבת חיים שחקק לו הבורא, ולכן אף אם הוא היה נשאר באמריקה הוא היה מת ממחלה ומתאונת דרכים, והיינו מיתה לשווא. כעת הוא זכה למות על קידוש השם, הוא לא מת לשוא, הוא מת בגלל שבחר בהשם יתברך ובתורתו ואני לא צריך להודות לך?

נדמה לנו לפעמים שהקב"ה נתן לנו תורה ומצוות כדי להגביל אותנו ולמנוע להשיג הנהגות ותענוגים, נדמה לנו ששמירת השבת מפריעה הפרנסה, נדמה לנו שהכשרות מפריע לטעום מכל תפנוקי עוה"ז, ואין הדבר כן כלל ועיקר, ואדרבה, חכמים השרישו בנו הכלל הזה: אין אדם שומע לי ומפסיד, אדם ששומע את השם יתברך ותורתו אינו מפסיד שום הנאה. דוגמא לדבר מצאנו במסכת חולין (דף קח:): דמי שרוצה לטעום טעם חזיר יכול לאכול ראש שיבוטא, כאן כתוב הכלל הזה, כל דבר אסור אפשר להשיגו בהיתר, אלא שניתן לסטרא אחרא כח אשליה והטעיה שחרדי סובל והוא מסכן! שקיום המצוות כרוך בהקרבה ובויתר, והפסוק צווח ואומר טעמו וראו כי טוב השם, דרכיה דרכי נועם, התורה מכוונת אותנו איך ליהנות בעולם הזה, איך להרגיש סיפוק ואושר, ואם חלילה נגזר על האדם צרות ועניות, הוא היה מצטער בין ששומר תורה ובין שאינו שומר תורה, לכן אם בין כה וכה נגזר עליו חלילה צער, לא עדיף להצטער על התורה ולא על דברים בטלים. וכך אמר פפוס לר"ע במסכת ברכות (דף ס:): אשרי ר"ע שנתפסת על דברי תורה, ואוי לי שנתפסתי על דברים בטלים!

וכך תירץ מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי שליטא: אם שרה נפטרה בגיל 127 שנה זה אומר שכך נגזר מן השמים שהיתה

חז"ל קבעו לנו כלל "שלוחי מצוה אינם ניזוקין לא בהליכתן ולא בחזירתן", והיינו שמי שהולך בשליחות, לקיים מצוות השם יתברך, והוא הדין מי שמקיים מצוה בעצמו, זוכה לשמירה עליונה מיוחדת ואין לו לחוש לשום נזק והפסד.

ותמה מרן שר התורה הגאון רב חיים קנייבסקי שליטא, הרי בפרשה שלנו אברהם אבינו היתה באמצע שליחות של מצוה, הלא היא מצות עקידת יצחק, ואז נפטרה לו שרה אשתו על פניו. איפה כאן השמירה העליונה?

יתרה מזו, לא רק שבאמצע קיום מצוה ניזוק, אלא שהמצוה עצמה גרמה הנזק. דידוע המדרש שהשטן הלך והתגלה אצל שרה אמנו ואמר לה שיזדמן בנה לשחיטה וכמעט ולא נשחט, אז פרחה נשמתה ומתה. וכי קיום המצוה יכול לגרום נזק כזה גדול?

ועוד יש לדקדק בדברי רשי, הרי הלשון של השטן היה "כמעט שלא נשחט" א"כ מיד שרה שמעה וידעה דבסופו של דבר לא נשחט בנה, ולמה ועל מה יצאה נשמתה?

לפני כשמונים שנה ישיבת חברון המעטירה היתה עוד שוכנת בעיר חברון, קול התורה היה בוקע ועולה ליד מקום מנוחת אבותינו הקדושים, עד הפוגרום הנורא, שקמו בני ישמעאל באכזריות גדולה, והרגו וטבחו בלי רחם עשרות ומאות יהודים, ובניהם כמה מבחורי חמד שהיו בישיבה.

אחד מהם היה בחור אמריקאי שהגיע לשם רק לפני כשנה, איך התגלגל הדבר שבחור אמריקאי הגיע עד לישיבת חברון?

כדרכם של מקומות תורה, ישיבת חברון היתה אז במצוקה כספית, וכמה עסקנים לקחו על עצמם עבודת ההתרמה, עבודה מתישה ומבישה ביותר. אחד מהם נסע עד ניו יורק ממלא את תפקידו בנאמנות ובשלמות, לבו היה גדוש באהבת התורה ולומדיה, והצליח לשכנע הרבה נדיבי לב לפתוח את לבם וכיסם להחזקת התורה. לא רק כסף היה רוצה, לא רק כסף היה מבקש, אלא נשמות! הוא דיבר בכזו התלהבות על מתיקות התורה, על מעלות בני התורה, שהיה משכנע הורים לשלוח את בנם לישיבה.

אחד מהם כאמור הגיע לישיבת חברון, כשנה לפני הפוגרום הנורא, ישב ולמד בהתמדה גדולה, עלה והתעלה, עד... שנגדע פתיל חייו בידיים טמאות! אותו שליח לא ידע את נפשו, מה אומר ומה אדבר? איך אפשר לפגוש אותו אבא שמסר את בנו

דוחה את הגזר דין, ברגע שנפסק קול התורה, שלא ברכו בה שוב
צצו כל העברות !

לכן אף שמצוה מצילה רק ממיתה משונה שלא בזמנה, לימוד
התורה עדיך טפי, ומציל אפילו ממיתה עצמה. לכן היום כולם
רוצים ורצים אחרי סגולות שונות ומשונות כדי להינצל מעין הרע,
וממגפות וממחלות ומפיגועים חלילה, והרי אין סגולה כתורה, אין
שמירה יותר טובה מאשר לימוד התורה. כל דקה שאדם הקדיש
לתורה חוץ ממה שיש הנאה עצומה בעצם הלימוד, יש גם שמירה
עליונה הכי טובה נגד כל מרעין בישין, היא מתוקה מדבש ונוסת
צופים.

קושיא על פרשה :

1. בסוף פרשת וירא אחרי עקידת יצחק, אברהם אבינו יתברש
שנחור אחיו נולד לו בנים ונכדים, ורבקה בתוכם. מה אכפת
לנו ? אומר רשי שאז בישר לו הקב"ה שנולדה רבקה, בת
זוגו של יצחק.
וקשה טובא, אם כן מה צריך כל המבחן והחיפוש של
אליעזר, האם היא בעלת חסד או לא ? האם היא ממשפחת
אברהם ? הרי אברהם כבר שמע בת קול מן השמים שרבקה
בת זוגו ?
2. גר ותושב אנכי עמכם : אברהם מבקש מבני חת קבורה
לשרה, אם תרצו הריני גר ואם לאו אהיה תושב ואטול את
חלקי בארץ כדין, שהקב"ה נתן לי את הארץ הזאת. וצריך
עיון הרי בפרשת לך לך רועי לוט הלכו לרעות בשדות אחרים
בטענה זו, כי הקב"ה נתן הארץ לאברהם, ושם אברהם לא
קיבל את הטענה, וסבור שעדיין אין זה הארץ שלו, לכן נפרד
מלוט. כאן הוא כן אוחו מהטענה הזאת שהוא באמת תושב
ומגיע לו מן הדין ?
3. בפרק כ"ד פסוק ט"ז "ותרד העינה, ותמלא כדה ותעל", כאן
לא כתוב לשון "ותשאב" לכן למדו חז"ל שהמים עלו
לקראתה בדרך נס, ולא היתה צריך להתכופף ולשאוב.
לכן צריך עיון בפסוקים יט-כ, כשהיא הלכה להשקות את
אליעזר וגמליו, כן כתוב לשון "ותשאב" ואם כן למה נפסק
הנס ?
ותו קשה אליעזר ראה כזה נס שעלו המים לקראתה, אם כן
ודאי שהיא מתאימה להיות הזיווג של יצחק, ולמה המשיך
במבחן שלו ?
4. רואים שרבקה נתנה לשתות לאליעזר ואח"כ לגמלים שלו,
והלא למדנו בק"ש "ונתתי עשב לבהמתך ואכלת ושבעת"
שאסור לאכול לפני שמאכיל את הבהמות שלו, ולכן איך
רבקה הפכה את הסדר ?
5. ויברך הגמלים, מכאן שאליעזר חסם את פה הגמלים כדי
שלא ירעו בשדות אחרים, והרי ראינו שחמורו של רבי פנחס
בן יאיר היה נזהר שלא לאכול דבר שאינו מעושר, וכי גמלים
של אברהם הם בדרגה פחות מחמורו של רבי פנחס בן יאיר ?
וכי הם חשודים לאכול מדבר אסור ? מדבר גזול ? ולמה
צריך לחסום אותם ?
אפשר לשלוח תשובות לכתובת מייל בסוף העלון

צריכה לחיות כך וכך שנים, והיא היתה נפטרת בין ע"י העקידה
ובין בלי העקידה. והקב"ה ברוב חסדיו רצה שלא תמות מיתת
שווא, אלא שתמות מתוך מצוה, ואיזו מצוה היא קיימה ? הרי
השטן אמר לה "וכמעט שלא נשחט" היא שמעה את זה והצטערה
מאוד, לא כמו שומעת אמא שמתרגשת כשהיא שמעה שהבן שלה
בסכנה, אלא היא חשבה שח"ו הבן שלה לא התקבל לקרבן, שח"ו
אינו לרצון לפני השם, ועל זה הצטערה מה החיסרון שלו ומה מום
יש בו ? על זה פרחת נשמתה. הרי כאן היא נתנה את ההסכמה
שלה לעקידה וכאילו עקדה את בנה במסירות נפש, הרי שפיר מתה
מתוך מצוה, וזה חסד השם גדול !

ומה שאמרו חכמים ששלוחי מצוה אינם ניזוקים, היינו שלא יהיה
להם מיתה משונה או תאונת דרכים חלילה, אבל ממיתה טבעית
בזמנה אין שמירה, וכי משום שאדם באמצע קיום מצוה, הוא יחיה
יותר ממה שקצב לו הקב"ה ? זה המבט הנכון על פטירת שרה, וזה
התפיסת עולם האמיתית על החיים שלנו, אין אדם שומע לי
ומפסיד !

אמנם יש כאן קושיא עצומה, דהנה במסכת שבת (דף ל:) מצאנו
שהקב"ה בישר לדוד המלך שימות בשבת ולא גילה לו באיזה
שבת, ודוד המלך מסיבות שלא ידועות לנו לא רצה למות בשבת,
והעדיף להפסיד יום אחד מחייו ולמות בערב שבת. אמנם הקב"ה
לא הסכים, כי טוב יום בחצרך באלף בחרתי, הקב"ה לא רצה
כביכול להפסיד יום אחד של לימוד התורה של דוד המלך.

מה עשה דוד המלך ? מתחילת השבת ועד סופה לא פסק פומיה
מגירסא, למד ולמד בלי הפסקה ואז מלאך המוות לא היה יכול
לגשת אליו. כשהגיע זמנו למות, מלאך המוות עשה רעש גדול
בחוף, ודוד הסיח דעתו לרגע, ואז בא ונטל את נשמתו. הרי כאן
חזינו שלימוד התורה מציל לא רק ממיתה משונה, אלא גם ממיתה
עצמה בזמנה, ואם דוד המלך לא היה מסיח דעתו, לא היה יכול
למות. וזה סותר כל מה שאמרנו לעיל לכאורה ? התשובה היא
במשל של אלשיך הקדוש.

במסכת יומא (דף ט:) הגמרא אומרת שבית ראשון נחרב על גילו
ערויות, שפיכות דמים, ועבודה זרה ומיאדך מצאנו בנדרים (דף
פא.) שלא חרבה ירושלים אלא על שלא ברכו בתורה תחילה,
והיינו זלזול התורה. הכיצד ? אומר האלשיך : משל למלך שהיה
לו כנר, שמנגן בכינור, והנגינה שלו היתה ערבה לאזני המלך כ"כ
שהוא התמכר לה, אמנם כנר זה היה פושע, עבר כמה עברות,
והפקרליטות דרשה להעמיד אותו לדין ולהוציא אותו להרג, אז
המלך סירב, כביכול הוא תלוי בו ! יום אחד, הכנר הסתכסך עם
משהו, המריבה התגלעה למכות של ממש עד שנשברו כל
אצבעותיו של הכנר, מיד ציוה המלך להורגו. תמה הכנר, וכי
משום כמה מכות אני חייב מיתה ? אמר לו המלך מאז ומתמיד
אתה צריך לקבל עונש, אמנם כביכול הייתי צריך לנגינה שלך, לכן
דחיתי ודחיתי, אבל העונש נשאר באויר, ואז ברגע שאינך יכול
לנגן יותר, חל מיד כל חומרת העונש עליך !

וכן אמר האלשיך הקדוש : לימוד התורה זה נגינה שכביכול
הקב"ה זקוק לה, לכן כל זמן שנשמע קול התורה וזמרה, הקב"ה

שבת שלום